

**Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie polityki przemysłowej UE
w odniesieniu do sektora żywności i napojów**

(2015/C 332/04)

Sprawozdawca: Ludvik JÍROVEC

Współsprawozdawca: Edwin CALLEJA

Dnia 10 lipca 2014 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie

sektora żywności i napojów.

Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemysle, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 4 maja 2015 r.

Na 508. sesji plenarnej w dniach 27–28 maja 2015 r. (posiedzenie z dnia 27 maja 2015 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 151 do 1 (5 osób wstrzymało się od głosu) przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Wnioski

1.1.1. Tendencje

Od chwili obecnej do 2050 r. kluczowe tendencje demograficzne będą obejmowały: wzrost liczby ludności i starzenie się społeczeństwa, urbanizację oraz coraz większe nierówności. „Do 2050 r. liczba ludności na świecie osiągnie poziom 9,1 mld, tj. o 34 % więcej niż obecnie. Prawie w całości ten wzrost liczby ludności będzie miał miejsce w krajach rozwijających się. Urbanizacja będzie postępowała coraz szybciej, i około 70 % ludności świata będzie mieszkać w miastach (w porównaniu z 49 % obecnie). Aby zaspokoić wzrost zapotrzebowania na żywność, jej produkcja (bez uwzględnienia żywności, która zostanie wykorzystana do produkcji biopaliw) musi wzrosnąć o 70 %”⁽¹⁾.

1.1.2. Rola europejskiego sektora produkcji żywności i napojów

Europejski sektor produkcji żywności i napojów będzie musiał opracować strategię swojego rozwoju w warunkach skromnego wzrostu gospodarczego, mniejszej dostępności zasobów naturalnych, strukturalnie wysokich cen towarów i energii oraz utrudnionego dostępu do kapitału. Jego konkurencyjność będzie się opierała na innowacjach.

W tych okolicznościach sektor ten należy przygotować do tego, by sprostał nadchodzącym wyzwaniom. Niniejsza opinia EKES-u dotyczy kluczowych obszarów polityki, którymi należy się zająć w celu stworzenia otoczenia bardziej przyjaznego dla przedsiębiorców. Powinny one umożliwić przemysłowi spożywczemu osiągnięcie zrównoważonego wzrostu gospodarczego, innowacje i tworzenie miejsc pracy, a jednocześnie nadal dostarczać konsumentom bezpiecznej, pożywej, przystępnej cenowo żywności o wysokiej jakości.

1.1.3. Apel o sektorową politykę przemysłową dla europejskiego sektora produkcji napojów i żywności

EKES zdecydowanie opowiada się za sektorową polityką przemysłową dla europejskiej branży żywności i napojów, dostosowaną do specyficznych potrzeb tej branży. EKES uważa, że można ją osiągnąć poprzez odnowienie mandatu Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności na lata 2015–2019; poprzedni mandat wygasł z dniem 31 grudnia 2014 r.

⁽¹⁾ http://www.fao.org/fileadmin/templates/wsfs/docs/expert_paper/How_to_Feed_the_World_in_2050.pdf

1.2. Zalecenia

EKES zwraca uwagę Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i rządów państw członkowskich na wyszczególnione poniżej obszary o priorytetowym znaczeniu dla dalszych postępów w europejskiej branży żywności i napojów. Ponadto zwraca uwagę przedsiębiorstw działających w tym sektorze na to, że z ich strony konieczne są inicjatywy i działania.

1.2.1. Postępy w zakresie urzeczywistnienia rynku wewnętrznego

Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny działać w kierunku urzeczywistnienia jednolitego rynku zapewniającego swobodny przepływ żywności i napojów. Jest to warunek wstępny poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw spożywczych w UE, co nie musi oznaczać przyjmowania dodatkowych przepisów, lecz podjęcie działań zmierzających do lepszego wdrażania istniejących przepisów.

Komisja powinna wytyczyć etapy i monitorować postępy w odniesieniu do następujących kwestii:

- realizowany obecnie przez Komisję program sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) – powinien on przyczynić się do urzeczywistnienia jednolitego rynku żywności, lecz nie można przy tym zapominać o obowiązujących normach, które określają warunki zatrudnienia pracowników,
- niedawna reforma WPR – musi ona być wdrażana bez wywoływania zakłóceń konkurencji między państwami członkowskimi i w sposób stymulujący zrównoważoną produkcję,
- przyjęte na szczeblu unijnym zobowiązanie dotyczące praktykantów – wymaga ono pełnego wsparcia ze strony państw członkowskich, jeśli chodzi o wdrażanie.

1.2.2. Ułatwianie międzynarodowego handlu żywnością i napojami

Zgodnie ze swoją opinią w sprawie handlu i bezpieczeństwa zaopatrzenia w żywność⁽²⁾ z dnia 4 stycznia 2010 r. EKES przypomina, że bezpieczeństwo żywnościowe musi pozostać jednym z głównych priorytetów we wszelkich prowadzonych obecnie negocjacjach handlowych.

Na płaszczyźnie międzynarodowej strategii negocjacyjnej UE powinny mieć na celu zniesienie taryf celnych dla eksportu z UE i ułatwianie handlu poprzez wdrażanie uznanych na szczeblu międzynarodowym standardów w państwach o największym potencjale rozwoju handlu. Komisja powinna:

- dążyć do korzystnego zawarcia przez UE ważnych niesfinalizowanych jeszcze umów handlowych (zwłaszcza z partnerami z USA, Japonii i Azji Południowej), ponieważ mogą one oznaczać znaczne korzyści dla producentów żywności i napojów w UE,
- monitorować wdrażanie umów handlowych, które weszły w życie,
- dążyć do lepszej koordynacji między umowami dwustronnymi a wielostronnymi,
- zapewniać wzajemność, gdy chodzi zarówno o obniżenie barier taryfowych, jak i o eliminowanie barier pozataryfowych, oraz zapewniać utrzymanie istniejących norm UE w zakresie ochrony konsumenta, środowiska i zdrowia.

Komisja UE powinna zwiększyć wsparcie dla MŚP, które chcą się umiędzynarodowić. Wsparcie publiczne jest niezbędne, aby:

- stworzyć korzystne warunki eksportu poprzez wyeliminowanie barier w handlu,
- ułatwić dostęp do finansowania handlu (ubezpieczeń i kredytów eksportowych),

⁽²⁾ Dz.U. C 255 z 22.9.2010, s. 1.

- wspierać promocję eksportu opartą na współpracy publiczno-prywatnej,
- gromadzić informacje na temat wymagań przywozowych w krajach trzecich i przekazywać je stowarzyszeniom przedstawicielskim MŚP.

1.2.3. **Inicjatywy ze strony samego sektora produktów spożywczych i napojów mające na celu wzmocnienie zasobów ludzkich i konsolidację zatrudnienia**

Sektor koniecznie musi poprawić swój wizerunek, zwłaszcza wobec młodzieży. Potrzebę rekrutacji zasobów ludzkich o wyższej jakości należy zaspokajać w oparciu o:

- lepszą dostępność sektorowych, wysokiej jakości informacji o rynku pracy we wszystkich państwach członkowskich, aby rozwiązać problem asymetrii informacji między pracodawcami a potencjalnymi pracownikami oraz aby określić i skorygować wszelkiego rodzaju niedopasowanie umiejętności,
- regularną weryfikację – z udziałem przedstawicieli branży żywności i napojów – kierunków studiów w instytucjach szkolnictwa wyższego w celu utrzymania znaczenia sektora szkolnictwa zawodowego,
- programy przyuczania do zawodu, które powinny zostać udostępnione wszystkim nowym pracownikom sektora produktów spożywczych i napojów, a nie wyłącznie młodzieży; jest to szczególnie ważne z punktu widzenia uwalniania potencjału kobiet powracających do pracy i starszych pracowników pragnących zmienić ścieżkę zawodową,
- środki i zasoby przeznaczone na szkolenia i uczenie się przez całe życie, aby posiadać wykwalifikowaną siłę roboczą; w tym kontekście istotnym elementem jest dialog społeczny.

EKES zachęca do ustanowienia wspólnoty wiedzy i innowacji (WWiI) w sektorze spożywczym, ponieważ stanowiłoby to nie tylko zasadnicze zobowiązanie zwiększenia inwestycji w badania naukowe i rozwój do 2020 r., ale byłoby również ważnym czynnikiem przyczyniającym się do zwiększenia zatrudnienia i wzrostu gospodarczego.

EKES podkreśla również znaczenie:

- ochrony europejskich pracowników i praw konsumentów,
- pełnej i skutecznej ratyfikacji, wdrażania i egzekwowania podstawowych standardów MOP,
- europejskich norm jakości w sektorze żywności i napojów.

1.2.4. **Zapewnienie zrównoważonego łańcucha dostaw żywności**

EKES pragnie podkreślić, że korzystne jest promowanie zrównoważonej konsumpcji i produkcji w ścisłym powiązaniu z wdrażaniem planu działania na rzecz zasobooszczędnej Europy⁽³⁾, i zachęca państwa członkowskie do realizacji tej polityki poprzez plan działania i semestr europejski⁽⁴⁾. EKES widzi zatem potrzebę wypracowania całościowego planu na rzecz osiągnięcia zrównoważonego łańcucha żywnościowego. EKES wzywa Komisję do opublikowania komunikatu w sprawie zrównoważoności systemów żywnościowych.

Na wystawie Expo Milano EKES powinien szeroko promować zalecenia zawarte w niniejszej opinii i innych opiniach dotyczących żywności przyjętych w ostatnich miesiącach.

⁽³⁾ COM(2011) 571 final.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 6.

1.2.5. Marnowanie żywności

EKES przywołuje swoją opinię⁽⁵⁾ potwierdzającą potrzebę opracowania definicji oraz wspólnej metodologii UE, uzgodnionej w skali światowej, pozwalającej określić ilościowo straty i marnotrawstwo żywności, w tym także recykling i odzysk niesprzedanej żywności. Uważa jednak, że należy podjąć konkretne działania bez czekania na wyniki realizowanych obecnie unijnych i światowych projektów badawczych. Działania takie obejmują zwiększanie świadomości na temat marnotrawstwa żywności w całym łańcuchu żywnościowym oraz wniesienie wkładu w rozwój i rozpowszechnianie najlepszych praktyk.

Przyszła polityka dla sektora żywności i napojów powinna odzwierciedlać wyważone podejście oraz zajmować się kwestią zapobiegania marnowaniu żywności. Polityka zapobiegania marnowaniu żywności powinna stosować podejście dopasowane do łańcucha żywnościowego, od fazy poprzedzającej zbiory aż do fazy konsumpcji.

Potrzebne jest także dokładne przyjrzenie się polityce podatkowej (VAT), jak również koordynacja działań w państwach członkowskich mających na celu ułatwienie darowizn dla banków żywności jako jednego z narzędzi ograniczania marnotrawstwa żywności.

1.2.6. Uczciwe praktyki w łańcuchu dostaw

EKES nadal wspiera zmianę kultury w stosunkach między przedsiębiorstwami, aby zapewnić uczciwe praktyki handlowe w całym łańcuchu rolno-spożywczym, jak to wyrażono w opinii z dnia 9 maja 2013 r.⁽⁶⁾, dlatego z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte zarówno przez dystrybutorów, jak i producentów żywności i napojów na rzecz stworzenia dobrowolnej inicjatywy mającej na celu promowanie uczciwych stosunków handlowych w łańcuchu dostaw żywności (tzw. inicjatywa łańcucha dostaw)⁽⁷⁾.

1.2.7. Badania i rozwój oraz innowacje

Sektor żywności musi stawić czoła kluczowym wyzwaniom przy ograniczonych środkach na finansowanie badań i rozwoju. EKES uważa, że istnieje potrzeba wyraźnego ukierunkowania badań i rozwoju, a sektor powinien być kluczowym partnerem w określeniu, w jaki sposób należy to osiągnąć. Ponadto EKES uważa, że aby innowacje odniosły sukces i zostały zaakceptowane, powinny one opierać się w szczególności na oczekiwaniach konsumentów.

1.2.8. MŚP w sektorze żywności i napojów

Koszty zgodności z przepisami UE są dla małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie uciążliwe. Częste zmiany i brak harmonizacji – na przykład w dziedzinie wymogów dotyczących etykietowania – powodują obciążenia i przeszkody dla wzrostu gospodarczego. EKES uważa, że należy zwrócić szczególną uwagę na specyficzne potrzeby MŚP, w szczególności w celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego, ale zaleca ostrożność, jeżeli chodzi o zwolnienia dla MŚP, zwłaszcza dotyczące bezpieczeństwa żywności, ponieważ mogą one przynieść negatywny skutek i wyeliminować je z rynku.

1.2.9. EKES wzywa Komisję, aby przedstawiła sprawozdanie, które powinno zawierać odpowiedź na pytanie, czy w przypadku napojów alkoholowych należy podawać informacje o składzie i informacje żywieniowe.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 46.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u w sprawie: „Stosunki handlowe między dużymi przedsiębiorstwami handlu detalicznego a dostawcami środków spożywczych – stan bieżący”, opublikowana w Dz.U. C 133 z 9.5.2013, s. 16.

⁽⁷⁾ <http://www.supplychaininitiative.eu/>

2. Aktualna sytuacja w europejskim sektorze żywności i napojów

2.1. Europejski sektor żywności i napojów jest największym sektorem wytwórczym w gospodarce UE, generującym roczne obroty na poziomie 1 bln EUR i dającym bezpośrednie zatrudnienie 4,25 mln pracowników w UE. Jest on również elementem łańcucha wartości, który zatrudnia w sumie 32 mln osób i wytwarza 7 % PKB UE. MŚP stanowią 99,1 % przedsiębiorstw w sektorze produkcji żywności i napojów⁽⁸⁾.

2.2. Poziom inwestycji prywatnych w badania i rozwój równy jest 0,27 % obrotów sektora. W 2012 roku tablica wyników Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) potwierdziła tendencje zaobserwowane w poprzednich latach, w szczególności to, że UE utrzymuje stały poziom inwestycji prywatnych w badania i rozwój, ale w skali międzynarodowej wciąż pozostaje za innymi⁽⁹⁾.

2.3. Sektor produkcji żywności i napojów przetwarza 70 % produkcji rolnej UE i dostarcza konsumentom europejskim bezpiecznej i pożywnej żywności o wysokiej jakości.

2.4. W roku 2012 globalna wartość wywozu przetworzonej żywności i napojów z Europy wyniosła 86,2 mld EUR⁽¹⁰⁾, co czyni Europę największym na świecie eksporterem w tym sektorze. Ponadto w 2012 r. bilans handlowy UE zamknął się rekordową nadwyżką w wysokości 23 mld EUR. W ciągu ostatnich 20 lat wartość produktów spożywczych i napojów w handlu między państwami członkowskimi wzrosła trzykrotnie, do około 450 mld EUR⁽¹¹⁾.

2.5. W sektorze tym nie występują wahania cykliczne i jest on solidnym filarem gospodarki, o wyraźnie zaznaczonej obecności we wszystkich państwach członkowskich. Bez wątpienia jest on ważnym czynnikiem przyczyniającym się do wysiłków europejskiego przemysłu wytwórczego na rzecz zwiększenia jego udziału w PKB do 20 %, który to cel został ustalony przez Komisję Europejską w kontekście strategii „Europa 2020”⁽¹²⁾. EKES potwierdza swoje poparcie i ponawia swoje zalecenie, że cel ten należy uzupełnić poprzez położenie nacisku na aspekt jakościowy⁽¹³⁾.

2.6. Kluczowe wskaźniki konkurencyjności świadczą jednak o postępującej utracie przewagi konkurencyjnej tego sektora. W kontekście wzrostu światowego popytu udział w eksporcie zmniejszył się w skali rocznej (procentowy udział wartości eksportu w 2012 r. wyniósł 16,1 % w porównaniu z 20,5 % w roku 2002)⁽¹⁴⁾.

2.7. W niniejszej opinii z inicjatywy własnej EKES-u dąży się do zwrócenia szczególnej uwagi na sektor produktów spożywczych i napojów poprzez wskazanie środków koniecznych do odwrócenia tych negatywnych tendencji i do wzmocnienia konkurencyjności tego sektora, zarówno na rynku wewnętrznym, jak i na całym świecie.

2.8. Konsumenci mają prawo do prawdziwej i wyważonej informacji na temat napojów alkoholowych, która pomoże im w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących ich spożycia. Wszystkie napoje alkoholowe, niezależnie od zawartości alkoholu, powinny podlegać tym samym zasadom. EKES wzywa Komisję, aby niezwłocznie przedstawiła sprawozdanie, którego publikację przewidziano w rozporządzeniu (UE) nr 1169/2011 na grudzień 2014 r. i które powinno zawierać odpowiedź na pytanie, czy napoje alkoholowe mają być w przyszłości objęte wymogiem podawania informacji o składzie i informacji żywieniowych.

3. Działania na rzecz ożywienia działalności przemysłowej w Europie

3.1. Inicjatywy podejmowane przez instytucje europejskie

Rada ds. Konkurencyjności uznała wkład, jaki wszystkie sektory przemysłu mogą wnieść w gospodarkę europejską, i zachęciła Komisję do podjęcia inicjatyw sektorowych⁽¹⁵⁾.

⁽⁸⁾ Źródło: Data and Trends of the European Food and Drink Industry 2013–2014.
http://www.fooddrinkurope.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽⁹⁾ Źródło: 2012 EU Industrial R&D Investment Scoreboard, JRC i DG RTD.

⁽¹⁰⁾ http://www.fooddrinkurope.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/publications/docs/20years/achievements-web_en.pdf

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/about/juncker-commission/docs/pg_en.pdf

⁽¹³⁾ Opinia EKES-u w sprawie odrodzenia przemysłu (Dz.U. C 311 z 12.9.2014, s. 47).

⁽¹⁴⁾ Źródło: UN Comtrade 2012.

⁽¹⁵⁾ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2017202%202013%20INIT>

Zaraz potem pojawił się komunikat Komisji Europejskiej „**Działania na rzecz odrodzenia przemysłu europejskiego**” (COM(2014) 14) ⁽¹⁶⁾. Dwa miesiące później na szczycie w marcu 2014 r. szefowie państw i rządów UE podkreślili, że „Europa potrzebuje silnej i konkurencyjnej bazy przemysłowej”, akcentując znaczenie „stabilnego, prostego i przewidywalnego otoczenia” regulacyjnego i zgodzili się co do tego, że „kwestie konkurencyjności przemysłu powinny być systematycznie uwzględniane we wszystkich dziedzinach polityki” ⁽¹⁷⁾.

W międzyczasie **Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności** ⁽¹⁸⁾, utworzone w 2009 r. przez komisarza UE ds. przemysłu i przedsiębiorczości, wydało swoje sprawozdanie końcowe. Zalecenia tego forum w sprawie opracowania polityki przemysłowej w sektorze rolno-spożywczym zostały przyjęte jednomyślnie ⁽¹⁹⁾ na ostatnim posiedzeniu w dniu 15 października 2014 r. Zostały one uwzględnione w niniejszej opinii EKES-u.

EKES zamierza obecnie wnieść swój wkład w dodatkowe inicjatywy podjęte przez Komisję Europejską, m.in. ma być obecny na wystawie Expo Milano w tym roku, a bezpieczeństwo żywnościowe ma być głównym tematem w jego pawilonie. Przed końcem października 2015 r. ma również zostać opublikowane **opracowanie na temat konkurencyjności unijnego sektora produkcji żywności i napojów**.

EKES odnotowuje również, że otwartą właśnie wystawę Expo Milano zatytułowano „Wyżywić planetę, energia do życia”. Komisja Europejska zachęca do debaty na temat sposobów, jakimi nauka i innowacje mogą przyczynić się do światowego bezpieczeństwa żywnościowego i zrównoważonego rozwoju. Stanowi to dla EKES-u doskonałą okazję, by przedstawić do publicznej debaty swoje poglądy wyrażone w niniejszej opinii oraz innych opiniach dotyczących żywności opracowanych w ostatnich miesiącach. Idealnym miejscem, na którym taka debata mogłaby się odbyć w ramach zorganizowanego w tym celu seminarium informacyjnego lub kilku takich seminariów, jest stanowisko Komisji Europejskiej na wspomnianej wystawie Expo.

3.2. Wspólne podejmowanie decyzji przez producentów żywności i związki zawodowe

W marcu 2014 r. FoodDrinkEurope i EFFAT (**Europejska Federacja Związków Zawodowych Przemysłu Spożywczego, Rolnictwa i Turystyki**) podpisały wspólne oświadczenie w sprawie potrzeby sektorowego działania na szczeblu europejskim w odniesieniu do sektora produktów spożywczych i napojów.

4. Główne filary działań: kształtowanie polityki przemysłowej dla europejskiego sektora żywności i napojów

4.1. Działania na rzecz poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w ramach jednolitego rynku żywności i napojów

4.1.1. Prawo żywnościowe UE jest w dużym stopniu zharmonizowane i sektor odnosi znaczne korzyści z możliwości oferowanych przez rynek wewnętrzny. Handel pomiędzy państwami członkowskimi zwiększył się znacznie w ciągu ostatnich dziesięciu lat i obejmuje obecnie około 20 % unijnej produkcji żywności i napojów. Jednakże przedsiębiorstwa nadal skarżą się na różne interpretacje i niespójne wdrażanie prawodawstwa UE w zakresie norm żywnościowych. Dalsza integracja otworzyłaby nowe możliwości wzrostu ⁽²⁰⁾.

Poprawa stosunków w ramach łańcucha dostaw żywności ma również decydujące znaczenie dla zapewnienia konkurencyjności sektora żywności i napojów ⁽²¹⁾.

4.1.2. Prace Komisji Europejskiej mające na celu monitorowanie skuteczności europejskiej inicjatywy łańcucha dostaw ⁽²²⁾, a także egzekwowanie przepisów na szczeblu krajowym, mają zasadnicze znaczenie ⁽²³⁾. Europejska inicjatywa łańcucha dostaw jest ważną dobrowolną inicjatywą podjętą przez organizacje zainteresowanych stron w całym łańcuchu dostaw żywności. Jest to system umożliwiający poprawę stosunków gospodarczych między nimi i znalezienie rozwiązań wszelkich sporów powstałych w stosunkach handlowych.

⁽¹⁶⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52014DC0014>

⁽¹⁷⁾ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%207%202014%20INIT>

⁽¹⁸⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=C:2010:210:0004:0005:PL:PDF>

⁽¹⁹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1139_en.htm

⁽²⁰⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52014SC0014>

⁽²¹⁾ Opinia EKES-u opublikowana w Dz.U. C 133 z 9.5.2013, s. 16.

⁽²²⁾ <http://www.supplychaininitiative.eu/>

⁽²³⁾ COM(2014) 472.

4.2. Wspieranie trwałego zatrudnienia i wydajności pracy

4.2.1. W ramach wysiłków na rzecz poprawy kwalifikacji pracowników tego sektora, EFFAT i FoodDrinkEurope przyjęły w 2013 roku wspólne sprawozdanie, w którym przedstawiły w zarysie strategię w dziedzinie szkolenia i umiejętności wymagane w celu sprostania wyzwaniom związanym z rynkiem pracy⁽²⁴⁾.

4.2.2. Podjęły one także zobowiązania w zakresie praktyk zawodowych dla młodzieży w przemyśle żywności i napojów⁽²⁵⁾, mające na celu ułatwianie upowszechnienia wysokiej jakości praktyk zawodowych w przedsiębiorstwach branży żywności i napojów w całej UE, w szczególności w MŚP.

4.3. Intensyfikacja międzynarodowej wymiany handlowej

4.3.1. Z dodatnim saldem handlowym w wysokości 23 mld EUR w 2012 r. UE pozostaje wiodącym eksporterem żywności i napojów, pomimo zmniejszenia się jej udziału w światowym rynku żywności i napojów. Z kolei kraje takie, jak Chiny i Brazylia, w ostatnich latach stale zwiększają swój udział w rynkach eksportowych⁽²⁶⁾.

4.3.2. Bez uszczerbku dla ogólnego przekonania, że bezpieczeństwo żywnościowe ma nadrzędne znaczenie⁽²⁷⁾, rozwój eksportu jest jednym z głównych źródeł wzrostu każdego sektora. Ponieważ w krajach wschodzących zwiększa się odsetek ludności zamożnej, branża powinna być przygotowana do reakcji na wzrost światowego popytu.

4.3.3. Do celów otwarcia rynków najskuteczniejszym rozwiązaniem byłoby zawarcie znaczącego porozumienia wielostronnego w ramach WTO, ale podczas kolejnych rund rozmów nie udało się osiągnąć kompleksowego porozumienia.

4.3.4. Dwustronne umowy handlowe zyskały zatem istotne znaczenie i pozwoliły osiągnąć wyniki istotne dla przemysłu europejskiego ogółem, a w szczególności dla sektora produktów spożywczych i napojów. W ramach trwających obecnie negocjacji w sprawie TTIP należy zająć się barierami zarówno taryfowymi, jak i pozataryfowymi, kładąc nacisk na wzajemność, gdy chodzi o traktowanie żywności i napojów z Europy, jednak w żadnym wypadku nie można narazić na szwank interesów europejskich konsumentów. Wynik tych negocjacji powinien przynieść znaczące korzyści dla europejskiego sektora rolno-spożywczego⁽²⁸⁾.

4.3.5. Polityka promocyjna UE jest dobrym narzędziem pomagającym wykorzystać pozytywny wizerunek europejskich produktów rolno-spożywczych na całym świecie i upowszechniać informacje na temat głównych walorów europejskich środków spożywczych.

4.4. Przyczynianie się do zrównoważonej produkcji i konsumpcji

4.4.1. W opinii z roku 2012 stwierdza się⁽²⁹⁾: „Zrównoważona produkcja i konsumpcja rozumiana jako korzystanie z usług i produktów posiadających większą wartość, a wymagających mniejszych nakładów zasobów naturalnych, znajduje się w centrum strategii mających na celu zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów i propagowanie zielonej gospodarki”.

4.4.2. Europejska branża żywności i napojów uzależniona jest od dostępu do odpowiednich ilości surowców rolnych, które spełniają określone kryteria jakości i są oferowane po konkurencyjnych cenach.

4.4.3. Jednym z głównych wyzwań jest marnotrawstwo żywności: w europejskim łańcuchu żywnościowym marnowane jest rocznie ok. 90 mln ton żywności. Marnotrawstwo żywności oznacza również marnotrawstwo zasobów wykorzystywanych do jej wyprodukowania, takich jak surowce, woda, nawozy i paliwa. Niektóre kluczowe inicjatywy doprowadziły do szeregu partnerstw z zainteresowanymi stronami, takich jak kampania „Każdy okruch się liczy” i opublikowanie zestawu narzędzi dla sektora. W przyjętej w roku 2013 opinii EKES-u w sprawie zapobiegania marnotrawstwu żywności i ograniczania go (NAT/570) przedstawiono w zarysie problemy i możliwe rozwiązania w tym zakresie.

⁽²⁴⁾ <http://www.effat.org/en/node/10599>

⁽²⁵⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/alliance/fooddrinkurope-effat-pledge_en.pdf

⁽²⁶⁾ http://www.fooddrinkurope.eu/uploads/publications_documents/Data_Trends_of_the_European_Food_and_Drink_Industry_2013-20141.pdf

⁽²⁷⁾ Dz.U. C 255 z 22.9.2010, s. 1–9.

⁽²⁸⁾ Zob. wspólne stanowisko COPA-COGECA i FoodDrinkEurope

<http://www.fooddrinkurope.eu/news/statement/agri-food-chain-reps-call-on-negotiators-to-resolve-non-tariff-measures-in/>

⁽²⁹⁾ Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 6–11.

4.4.4. Komisja Europejska zaleciła, aby sektor żywności uznany został za priorytet w zakresie efektywnego gospodarowania zasobami i przeprowadziła szczegółowe konsultacje dotyczące zrównoważoności europejskiego systemu produkcji żywności⁽³⁰⁾.

4.4.5. Zrównoważoność należy postrzegać z szerszej perspektywy, nie koncentrując się wyłącznie na zrównoważoności w aspekcie środowiskowym, lecz uwzględniając także filar społeczny i gospodarczy. Takie podejście zastosowano we wspólnej deklaracji przyjętej przez 11 organizacji reprezentujących łańcuch dostaw żywności w ramach forum wysokiego szczebla⁽³¹⁾.

4.5. Budowanie Unii innowacji

4.5.1. Poziom inwestycji w badania i rozwój w sektorze żywności i napojów w UE jest niski w porównaniu z innymi podsektorami wytwórczymi i innymi sektorami produkcji żywności i napojów na świecie⁽³²⁾.

4.5.2. Należy promować i wspierać WWiI w sektorze żywności i napojów. WWiI działają w dłuższej perspektywie 7–15 lat przy jednoczesnym osiągnięciu pewnych krótko- i średnioterminowych celów, takich jak istotne zobowiązanie do zwiększenia inwestycji w badania i rozwój do 2020 r. i przyczynianie się do zwiększenia zatrudnienia i wzrostu gospodarczego.

Przedsiębiorstwa w branży żywności i napojów napotykają ciągłe problemy przy wprowadzaniu innowacyjnych produktów i procesów. Małe i średnie przedsiębiorstwa tracą najwięcej z powodu ograniczonych zdolności organizacyjnych i zasobów, a także ze względu na brak niezbędnych umiejętności menedżerskich, doświadczenia i wizji strategicznej. Procedury dopuszczania nowych produktów na rynek powinny być szybsze, przy jednoczesnym poszanowaniu zasady ostrożności, zgodnie z którą dopuszczalne jest wprowadzanie na rynek jedynie tych produktów, które są bezpieczne dla zdrowia konsumentów.

4.6. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych, zwłaszcza dla MŚP

4.6.1. MŚP w szczególności odczuwają negatywne konsekwencje rozrostu struktur, które powodują zbędne obciążenia administracyjne. Odgrywają one kluczową rolę w konkurencyjności sektora i w związku z tym wymagają szczególnej uwagi, bez uszczerbku dla bezpieczeństwa żywności lub praw pracowników i konsumentów.

4.6.2. W ramach REFIT Komisja podjęła ważny krok w kierunku zagwarantowania, że prawodawstwo UE jest odpowiednie dla działalności gospodarczej i zwiększa konkurencyjność⁽³³⁾.

Bruksela, dnia 27 maja 2015 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE

⁽³⁰⁾ <http://ec.europa.eu/environment/eussd/food.htm>

⁽³¹⁾ Wspólna deklaracja z dnia 7 marca 2014 r. „Actions towards a more sustainable European food chain”
<http://www.fooddrinkurope.eu/news/press-release/europes-food-chain-partners-working-towards-more-sustainable-food-systems/>

⁽³²⁾ Zob. przypis 15.

⁽³³⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-682_pl.htm